

ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

Δ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΗ - ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

11^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Ονομάστηκε έτσι από το Γερμανό γιατρό Αλτσχάιμερ, ο οποίος ήταν ο πρώτος που την περιέγραψε το 1906.
- Είναι μια πρωτοπαθής εκφυλιστική εγκεφαλική νόσος, με άγνωστη αιτιολογία.
- Χαρακτηρίζεται από προοδευτική απώλεια μνήμης, σκέψης και κατανόησης, επηρεάζοντας όλους τους τομείς λειτουργικότητας.
- Χαρακτηριστικό της νόσου είναι και η άνοια.

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Μορφές Άνοιας:
 - A) Με πρώιμη έναρξη
 - B) Με όψιμη έναρξη
 - Γ) Με άτυπο ή μικτό τύπο, συνύπαρξη
 - Δ) Μη καθοριζόμενη

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Η άνοια εμφανίζεται σε τρία στάδια:
 1. Αμνησία (2-4 έτη)
 2. Σύγχυση (2-10 έτη)
 3. Άνοια (2-4 έτη)
- Ορισμός: εκδήλωση δυσλειτουργίας του εγκεφάλου, προκαλούμενη από παθολογικές καταστάσεις.
- Η πιο γνωστή άνοια εμφανίζεται στο Αλτσχάιμερ.
- Η παρουσία της όμως μπορεί να υπάρχει και με άλλες εκφυλιστικές νόσους.

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Επιδημιολογία:
- 46,8 εκατομμύρια πάσχοντες στον κόσμο
- 201.766 στην Ελλάδα
- Γυναίκες: Άνδρες -> 2:1 ανεξαρτήτου εθνικότητας και κοινωνικοοικονομικού επιπέδου.

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Συμπτωματολογία:
- **1° στάδιο:** σχετική ανεξαρτησία, δυσκολία στην πρόσφατη μνήμη, στην ανάκληση λέξεων και προτάσεων, αδυναμία συγκέντρωσης, περιορισμός στις ΣΔΚΖ, δυσκολία στη διαχείριση χρημάτων, αλλαγές στη διάθεση.
- **2° στάδιο:** αφασία, απραξία, σημαντική απώλεια πρόσφατης μνήμης, διαταραχές κίνησης, επικοινωνίας και ύπνου, παραισθήσεις απώλεια νοητικής λειτουργικότητας.
- **3° στάδιο:** μη ανταπόκριση σε ερεθίσματα, απάθεια, ακράτεια, μη εκτέλεση ΔΚΖ, αποπροσανατολισμός, προσβολή από ασθένειες.

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- DSM-5: αναγνώριση δύο συνδρόμων:

1. Νευρογνωστική εξασθένηση
2. Ήπια νευρογνωστική βλάβη

- **Αξιολόγηση:**
- Mini Mental State Examination

Για εκτίμηση του προσανατολισμού σε τόπο, χρόνο, προσοχή, υπολογισμούς, γλωσσικές δεξιότητες, γραφή, αντιγραφή, ανάκληση ετεροχρονισμένων λέξεων.

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Άλλα αξιολογητικά εργαλεία:

ADAS (Alzheimer Disease Assessment Scale)

KATZ-Instrumental Activities Scale

BOMC Test

Εικονικό σούπερ μάρκετ (για αξιολόγηση ακουστικής, οπτικής μνήμης, προσοχής, και χωρικού προσανατολισμού).

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

Εργοθεραπεία:

- Ανάγκη για εκπαίδευση του ατόμου
- Ανάπτυξη θεραπευτικής σχέσης (ειλικρίνεια, ωριμότητα, ενσυναίσθηση, σεβασμός στο άτομο)
- Διατήρηση της αυτοφροντιδας
- Συνυπολογισμός αναγκών οικογένειας

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

Εργοθεραπευτική Αξιολόγηση:

- Αναγνώριση εναπομεινάντων δεξιοτήτων
- Εκτίμηση περιβαλλοντικών παραγόντων
- Προσδιορισμός ενδιαφερόντων ατόμου

- Χρήση μεθόδων παρατήρησης, συνέντευξης, αξιολογητικών εργαλείων για συγκέντρωση πληροφοριών που αφορούν: εμφάνιση, συμπεριφορά, συνείδηση, προσανατολισμό, μνήμη, κατανόηση, κρίση, επίλυση προβλήματος.

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Κινητικό επίπεδο λειτουργικότητας

Εκτίμηση: εύρους κίνησης, μυϊκός τόνος, ισορροπία, συντονισμού, στάσης σώματος, ταχύτητα και ρυθμός κίνησης.

- Γνωστικό επίπεδο λειτουργικότητας

Ερωτηματολόγια αντιληπτικής και γνωστικής ικανότητας

- Επίπεδο λειτουργικότητας ΔΚΖ

Εκτίμηση ικανότητας για: σίτιση, κατάποση, ένδυση-απόδυση, τουαλέτα, μπάνιο, περιποίηση, μακιγιάζ, ξύρισμα

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Αξιολόγηση ικανότητας οδήγησης -> Occupational therapy Driver Road Assessment

Κλινική εξέταση, χρήση προσομοιωτή οδήγησης και αξιολόγηση σε πραγματικές συνθήκες.

Σύγκριση αποτελεσμάτων με στοιχεία που δίνει η οικογένεια.

Όλα τα παραπάνω αποδεικνύουν το βαθμό φροντίδας ή επίβλεψης που χρειάζεται το άτομο και είναι η βάση για τους στόχους.

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

Στοχοθεσία:

- Ενθάρρυνση, καθοδήγηση, βοήθεια
- Διατήρηση αδρής και λεπτής κινητικότητας
- Διατήρηση οπτικοκινητικού συντονισμού, προσοχής και μνήμης
- Εκπαίδευση σε ΔΚΖ
- Εκπαίδευση στη χρήση βοηθημάτων
- Εργονομική διευθέτηση
- Διευκόλυνση στη μάσηση, ανακούφιση από τον πόνο, θέση στο κρεβάτι
- Υποστήριξη οικογένειας

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

Εργοθεραπευτική προσέγγιση:

- Ψυχαγωγία: συμμετοχή σε γιορτές, τμήματα γυμναστικής και χορού
- Ένδυση: αντικατάσταση κουμπιών και κορδονιών, βέλκρο, φαρδιά μανίκια και λαιμός, ρούχα με λάστιχο, όχι πολλές επιλογές, αγορά ρούχων διπλής όψης, υπομονή και συνεργασία
- Σίτιση: στόμα χωρίς πληγές και δόντια σε καλή κατάσταση. Πρόγραμμα ελέγχου και καθοδήγησης από τον εργοθεραπευτή. Διαφοροποιημένο χρώμα πιάτου-φαγητού, σταθεροποίηση σερβίτσιου, υπενθυμίσεις, αργός ρυθμός, ήσυχο περιβάλλον, χωρίς διασπάσεις

ΝΟΣΟΣ ALZHEIMER

- Μπάνιο: πρόγραμμα με ίδια ώρα, λιτός χώρος, μόνο με τα απαραίτητα αντικείμενα, αντιολισθητικό πατάκι, χρωματιστή ταινία για διάκριση των χώρων, λαβές στήριξης, κάθισμα
- Τουαλέτα: ετικέτα ή εικόνα της, υπενθύμιση για το καπάκι, χρωματιστό χαρτί, κάδος με κάλυμμα, χρήση βέλκρο, απλές οδηγίες, καθοδήγηση
- Επικοινωνία: μηνύματα με εκφράσεις προσώπου, οπτική επαφή, όχι περιττά ερεθίσματα, χρήση βοηθημάτων μνήμης, φάρμακα σε ασφαλές σημείο
- Κοινωνική ένταξη: ομαδικά προγράμματα, μουσικοθεραπεία
- Συμβουλευτική: εξασφάλιση ποιότητας ζωής

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Σημείωμα Αναφοράς:

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Βιβλιογραφική Αναφορά Διαφανειών:
- Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, Οδηγός Σπουδών για την Ειδικότητα: Βοηθός Εργοθεραπείας, Κωδικός: 27-00-04-1
- Τζονιχάκη Ι., (2019), *Η εργοθεραπεία στους ηλικιωμένους*, Εκδόσεις: Παρισιάνος, Αθήνα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.
- Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων». [1] <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.el>
- Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:
 - που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
 - που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
 - που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο
- Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.